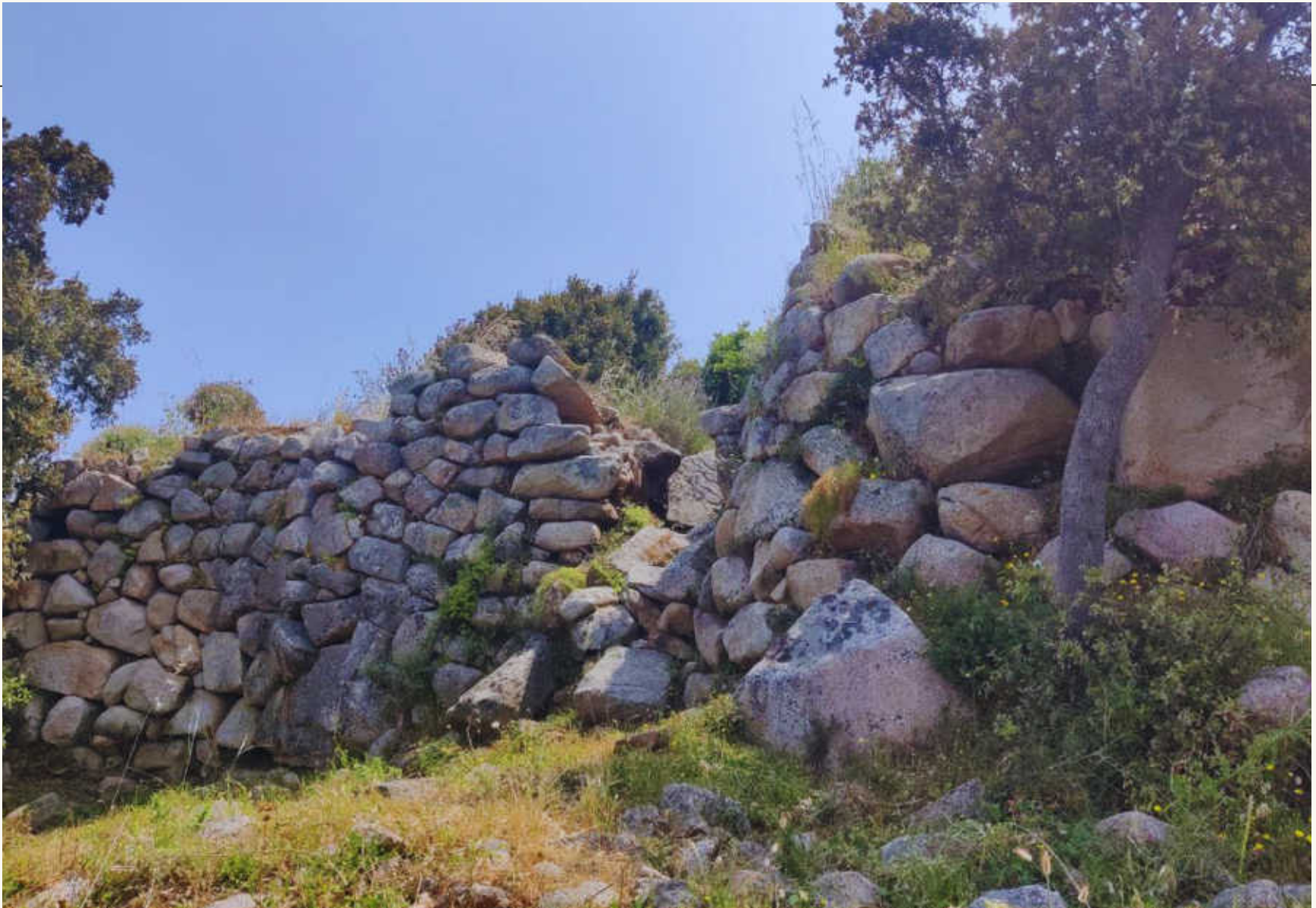

Is monumentus de Arbus

Nuraxi Cugui

Loc. Cugui, a 500 metros de sa SS 126 - chilòmetru 82.400

Asuba de unu cùcuru artu giai 400 metros, s'agatat su Nuraxi Cugui. A is peis de su cùcuru ddoi at sa Mitza 'e Canau.

In su giassu ant agatau arrastus de aposentamentu de s'edadi prenuràgica chi pertocant sa cultura de Santu Chìricu (3400-3200 a.C.), Santu Miali de Otieri (3200-2850 a. C.) e Monti Claru (2400-2100 a.C.).

Su Nuraxi (clasificau comentu protonuraxi) tenit una pranta tundatza e duas turris mannas, una turri prus pitia in mesu e unu passaditziu chi arribbat a intru de sa pratza. Acanta de su Nuraxi s'agatant fintzas pedraslongas (menihir).

De su Nuraxi si podit cuntemplai totu sa bidda de Arbus, su Monti Linas e un'arrogu de Gonnos, una bista bella meda ingiriaus de is padentis.

Crèsia de Santa Bràbara

Ingurtosu, SP 66

Sa Crèsia de Santa Bràbara, fabbricata in sa bidda de Ingurtosu cun s'agiudu de Lord Brassey, dd'iant aberta su 21 de Maju de su 1916. Dd'iant bòfia fabricai po amellorai sa vida sotziali e su spìritu de is minadoris. Sa Crèsia tennit tres navadas, un'àbsidi a perra de circu e unu campanili artu.

Sa faciada de pedra de granitu pigau de su logu bandat contras a sa parti de aintru, decorada cun pinturas giomètricas, e su pamentu de màrmuri biancu e nieddu.

In foras, sa Via Crucis, fata in su 1956, arribbat fintzas a su Calvàriu, in mesu de is matas mediterràneas.

Palatzu de sa diretzioni

Ingurtoosu, SP 66

Su monumentali Palatzu de sa Diretzioni de sa Mina de Ingurtoosu, progetau de s'ingegneri J.G. Bornemann e acabbau de Viktor Bornemann (1884-1894), arregordat s'architettura nord-europea, pruschetotu su casteddu de Wartburg di Eisenach, tzitadi anca fiat nàsciu Bornemann.

Palatzu de sa diretzioni

Ingurtosu, SP 66

In su fàbbricu ddoi aiant ufitzius, laboratòrius e sa domu de su diretori.

Putzu Gal

Ingurtoosu, SP 66

Putzu Gal pigat su nòmini de su diretore de sa Penarroja chi, me in is annus '20, traballàt in sa mina cun sa Sotziedadi Pertusola.

Putzu Gal

Ingurtoosu, SP 66

Dd'iant fatu po trabballai sa bena Brassey, chi fiat sa sighidura de su bena de Montibèciu, chi cun 8 chilòmetrus est sa prus manna de totu sa Sardigna. Su recùperu de su giassu est su primu interventu chi at fatu su Comunu de Arbus po avalorai s'archeologia industriali.

Laveria de Naracàuli - Brassey

Ingurtoṣu

Sa Laveria de Naracàuli, o Laveria Brassey, iat inghitzau a trabballai me in is primus annus de su 1900 po trabballai materialis de blenda, chi beniant de su zingu.

Su fàbbricu, de importu architetonicu mannu, iat trabballau a manera non sighida fintzas a sa serrada in su 1960. Oi, chi puru est sciusciau, poderat unu acisu mannu in mesu de is matas mediterràneas.

Turri de Flumentòrgiu

Fabbricada de is ispagnolus a s'acabbu de su XVI sèculu po s'amparai de sa lòmpida de is morus, sa turri teniat totu is armas chi serbiant po resìstiri a su fogu de is navis.

Turri de Flumentòrgiu

De is tesimòngius, sa turri at trabballau fintzas a su 1867, e aintru ddoi fiant su cumandanti e unus cantu de sordaus, armaus cun duus cannoni e cuatru fosilis.

Cun una struttura simpli e utilosa, aintru ddoi aiat unu aposentu in mesu cun sa ziminera e una scala chi portàt a su terratzu.

Tonnara de Flumentòrgiu

Portu Prama

Flumentòrgiu (o Portu Prama) fut non sceti unu aprodu po is barcas ma fintzas una tonnara chi trabballàt fintzas a su 1600. In sa bidda biviant piscadoris chi trabballant puru sa tunina, e po custu tenit custu nòmini.

Oi is domus antigas, chi ant arrangiau, faint parti de una biddixedda bellixedda a centu metrus de su mari.

Museu de is Mineralis e de is Dioramis

Ingurtosu - SP 66 Km 5

Su museu, chi s'agatat aintru de sa strangeria de Montibèciu (fabbricada in su 1930) tenit una una colletzioni de mineralis chi benint pruschetotu de sa mena de Montibèciu e de àteras menas de sa Sardigna, de s'Itàlia e de àterus logus foras de s'Itàlia.

Museu de is Mineralis e de is Dioramis

Ingurtoosu - SP 66 Km 5

Sa colletzioni de Diorami Dellacà si contat sa vida de is minadoris me in is tempus differentis, donendi a is bisitadoris unu caminu didàticu de interessu mannu. Sa Strangeria, anca biviant ingegneris e diretoris, tenit aposentus mannus e decoraduras de is domus de s'otuxentus.

Magasinu de su monti

Bia libertadi, Arbus

Sa presèntzia de su Magasinu de su Monti est documentada de su 1763. Su fàbbricu tenit duus pranus cun murus de granitu, e aintru arcus acutzus, bòvida de linna de castàngia e aberturas pitias cun inferriadas.

Ananti ddoi at s'iscritura: "VENITE, EMITE ABSQUE ARGENTO, MAGNUM PIETIS OPUS" po inditai chi s'imprestàt su trigu de torrai a sa natura.

Magasinu de su monti

Bia libertadi, Arbus

Is Magasinu de su Monti ddus iat fatus s'amministratzioni pimontese sighendi s'òpera ispagnola donada a is predis e a s'acabbu de s'800 fiant mudaus in Cassa Ademprivile. In su 1928 intrànt in s' Istituto di Credito Agrario po sa Sardigna, e me in si annus 50 in su Bancu de Sardigna.

Museu Antonio Corda

Bia Giardinus 1, Arbus

Artis e trabballus de Sardigna.

Su museu s'agatat in una domu antiga de messàiu arrangiada in su tzentru de Arbus, e tenit repertus de prus de cinquanta trabballus de Sardigna. Su cursu est apariciu in prus pranus, a ingiru de una pratza cun una funtana, de aundi si podit ammirai Sa Roca de su Casteddu.

Domu museu de s'arrasoja sarda

Bia Roma 15, Arbus

Sa Domu Museu de s'arrasoja Sarda, de Paolo Pusceddu, nascit in sa domu arrangiada de su babbu suu, chi tenit ancora sa struttura de su 700. Pusceddu est crèsciu in s'arti de su trabballu de is metallus asuta de sa ghia de su babbu Màrio, amellorat su trabballu in Brèscia e apustis in sa butega de sa famìllia.

Domu museu de s'arrasoja sarda

Bia Roma 15, Arbus

Cun su marcu “S’arburesa” promovit sa traditzioni de sa bidda. Incingiada in su 1966, a sa Domu Museu arribbant ònnia annu unu niaxi de turistas e scolas.

Crèsia de Santu Sebastianu

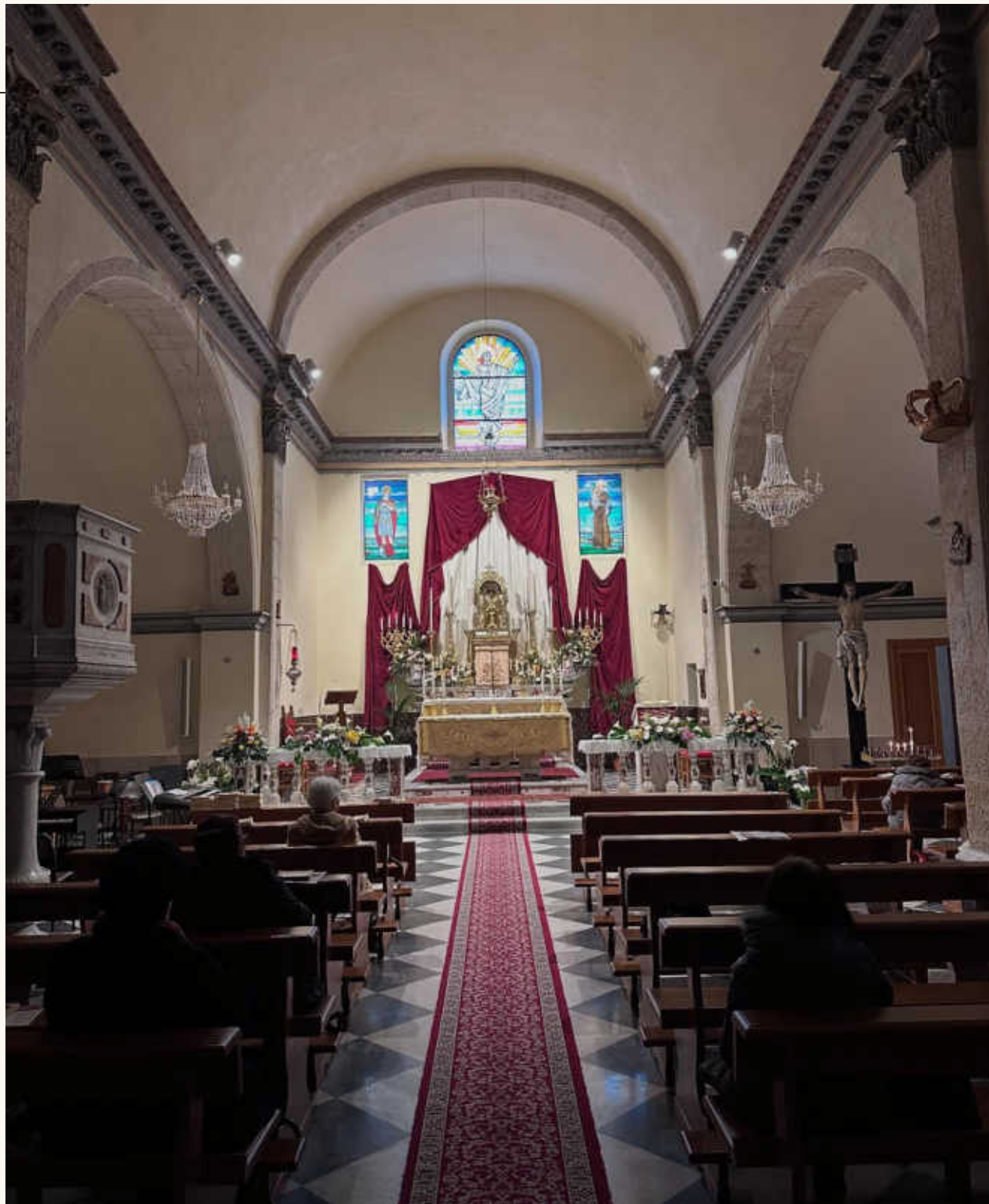
Bia Repùblica, Arbus

Sa Crèsia de sa Parròchia, posta in su tzentru de sa bidda, nascit a s'acabbu de su de XVI sèculus. Su fàbbricu dd'ant ammanniau e arrangiau bortas meda. Sa faciada, arrangiada a s'acabbu de s'otuxentus, est arrichida cun culunnas.

Crèsia de Santu Sebastianu

Bia Repùblica, Arbus

Aintru podeus ammirai sa balaustra de Battista Spazzi (1770), s'altare mannu de Fiaschi (1845) e s'originali capella de sa Madonna de Lourdes.

Crèsia de Nostra Sennora de sa Itria

Localidadì Nostra Sennora de sa Itria, Arbus

Arbus, comenti àteras biddas de sa costera, dd'iant atacada is bàrbarus, e sa popolatzioni pregàt a sa Madonna po ddi domandai agiudu.

Su cultu de sa Madonna d'Itria ndi benit de su 1643, candu iant fabbricau una capella in sa Crèsia de Santu Bustianu.

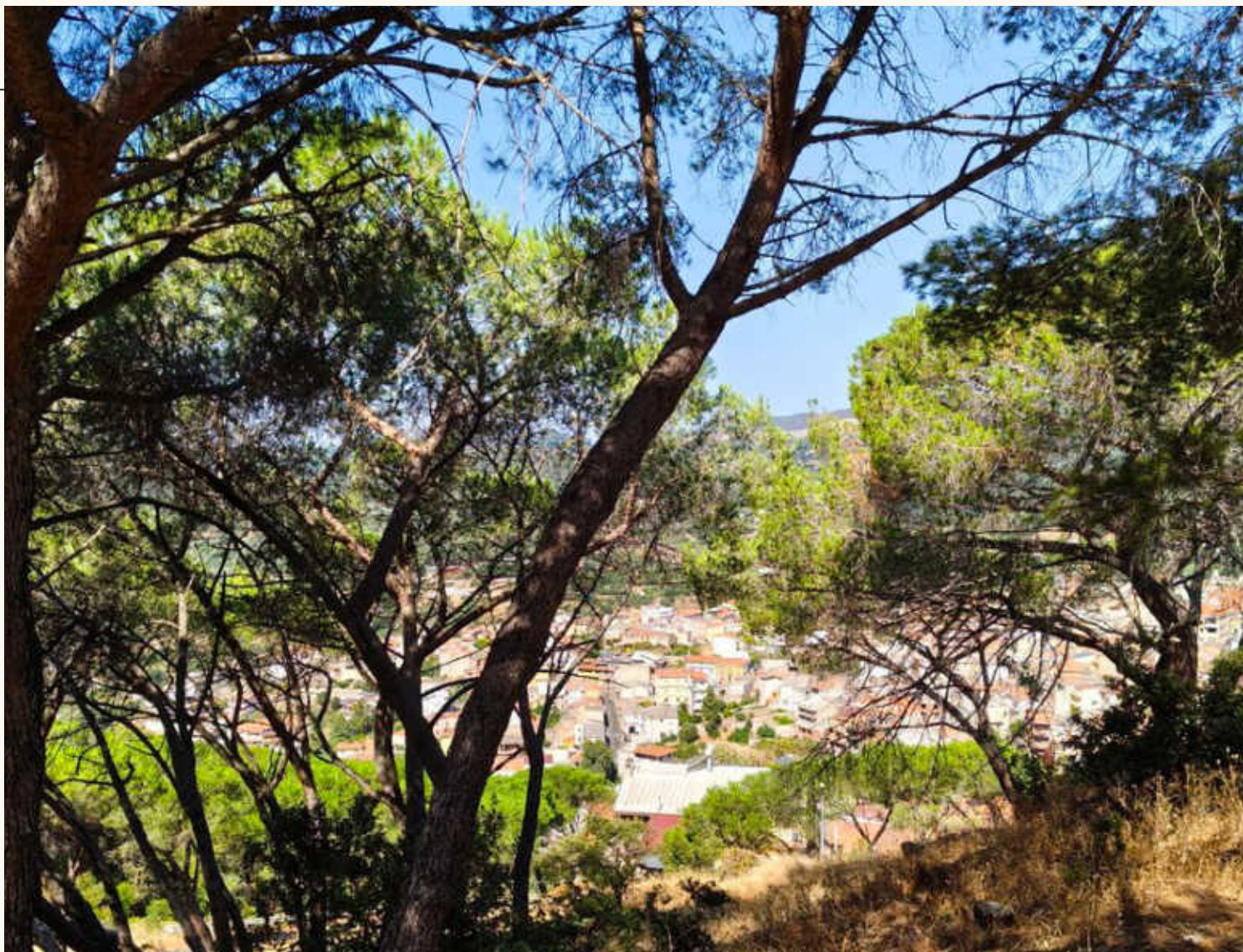
Crèsia de Nostra Sennora de sa Itria

Localidadi Nostra Sennora de sa Itria, Arbus

In su 1640 fiat nàscia sa cunfrada de Nosta Sennora d'ìtria, e de su 1643 sa stàtua est arrimmada aintru de sa Crèsia. Sa Crèsia in su sartu dd'Iant fabbricada in su 1666, ma fortzis nci fiat giai de primu, comenti narat su registru de is mortus.

Nostra Sennora d'Itria s'afestat ònnia annu in s'ùrtimu domigu de maju.

**REGIONE AUTÒNOMA
DE SARDIGNA**

**COMUNU DE
ARBUS**

**ASSÒTZIU
EUROFORM**

PROGETU IMOI ETOTU 2

**PROGETU FINANTZIAU CUN SU DINAI DE SA
REGIONE AUTÒNOMA DE SARDIGNA CUNFORMA
A SA L. 482/99 E A SA L.R. 22/2018**